

Juhász Gyula Tanárképző Főiskola

(Folytatás az 1. oldalról.)

Többen kifogásolták a KISZ-bizottságnak az alapszervezeti vezetőségekkel és a tagsággal jelenleg gyakorolt kapcsolatát, pontosabban a kapcsolat hiányát. Eredményei ellenére is többen elégtelennek találták az érdekvédelmi munkaterület funkcionálását, valamint az intézményen belüli tájékoztatás és információáramlás módját. Ez utóbbival kapcsolatban ismét szó esett a főiskolai Hírmondó újbóli és gyakori kiadásáról, illetve a faliújságok működtetéséről. A küldöttek másik része a beszámolóval kapcsolatban felvetette az egyéni felelősség és aktivitás kérdését is, megkérdőjelezve ezzel a KISZ-bizottság munkájának egyértelmű elítélhetőségét. Több felszólaló felhívta a figyelmet, a beszámolási időszakban, a KISZ-bizottság által elért eredményekre, s javasolta, hogy a küldöttgyűlés a határozati javaslatok kiegészítésével együtt mégis fogadjon el a beszámolót. Javaslat hangzott el arra vonatkozóan, hogy a jövőben megválasztásuk előtt, a leendő vezetőségi tagok adjanak programot a tagságnak, tegyék közzé konkrét munkaterületeket. E javaslatot kapcsolatban Germáné Vastag Györgyi felszólalásában elmondotta, hogy a közvetlen választás gyakorlatának esetleges bevezetéséről már szó van, sőt, kisebb felsőoktatási intézményekben már gyakorolják is. Hangsúlyozta továbbá, hogy — mint azt a küldöttek megfogalmazták, — a KISZ-bizottság egységét valóban meg kell teremteni, de legalább ennél fontos az intézményi KISZ-szervezet egysége is. Dr. Lengyel Zoltán, a főiskola

főigazgatóhelyettese hozzászólásában felhívta a figyelmet néhány a határozati javaslatban szereplő olyan, a hallgatókat érintő jogokra, melyek már jogai a KISZ-szervezetnek, sőt az egyes hallgatóknak is, ezért javaslatként való előterjesztésük szükségletlen. A tanszéki képviseleti rendszer javítását a főigazgatóhelyettes is sürgette. A tájékoztatáspolitikával kapcsolatban pedig javasolta, hogy az intézmény tagolt struktúrájához alkalmazkodjon a tájékoztatás is, vagyis ne csak a központi épületben jusson hozzá a hallgató a szükséges információkhoz, hanem a főiskola többi épületében is.

A hozzászólásokat követően Márton József titkár válaszolt a vita során felvetődött kérdésekre, majd javasolta a beszámoló elfogadását a határozati javaslatok kiegészítésével együtt. A küldöttek nyílt szavazás során (48:15 arányban) elfogadták a beszámolót, a kiegészítésekkel együtt.

A küldöttgyűlés következő napirendi pontjaként a főiskolai KISZ-bizottság titkárnak illetve a bizottsági tagoknak megválasztására került sor. A KISZ-bizottság új titkára Tóth Károly III. éves magyar-népművelő szakos hallgató lett; a tagok: Bácskai Erzsébet, Benák Margit, Bécsi Katalin, Horváth Zoltán László Mihály, Nagy Beatrix, Petruca László, Rau Judit, Szimcsók Ildikó és Török Ferenc. Utolsó napirendi pontként a Főiskolai Tanács KISZ-es tagjait — Bécsi Katalint, Petruca Lászlót, Tatar Katalint, Tyaboda Juliannát, és Várszegi Tibort — választották meg a küldöttek.

G. R.

Szegedi Orvostudományi Egyetem

A Szegedi Orvostudományi Egyetem KISZ-szervezetének küldöttgyűlése május 6-án tartott meg, az Apáthy kollégium tanulóijában. A küldöttgyűlést előzőleg a helyi KISZ-bizottság elnöke, a KISZ megyei Bizottsága titkára, Nováké Halász Anna, a Szeged városi KISZ-bizottság első titkára, dr. Török Judit, az MSZMP SZOTE bizottságának szervező titkára, dr. Földes Vilmos, az Általános Orvoskar dékánja, dr. Stájer Géza, a SZOTE Gyógyszerésztudományi karának képviselője, dr. Vetrő Gábor, az intézményi Szakszervezeti Bizottság titkára és dr. Lehoczky Pál, a SZOTE KISZ-bizottság titkára. A megjelent küldötteket és a meghívottakat dr. Gáspár László, az ülést vezető elnöke köszöntötte, majd felkérte dr. Lehoczky Pált, egészítse ki a korábban írásban közzétett, a Szegedi Orvostudományi Egyetem KISZ-szervezetének helyzetét és a fejlődés főirányai című bizottsági anyagot.

A kiegészítés során a titkár megállapította, hogy az anyag elsősorban az intézményi KISZ előtt álló feladatokat kívánta kijelölni, így javaslattevő jellegűen van a hangsúly. Kérte a küldötteket, a vita során főként azt vizsgálják, melyek-e a bizottság által megadott főirányok és az ezek alapján megfogalmazott feladatok. A szervezeti életéről szólván hangsúlyozta a titkár, hogy az alapszervezeteknek elsősorban politikai közösségeknek kell lenniük, munkájukat e politikai jellegnek kell meghatározni. Az intézményi és szervezeti demokraciával kapcsolatban megemlítette a bizottság azon törekvését, mely a döntések minél szélesebb körű előkészítésére irányul. Végetűl felkérte a KISZ-

titkár a tagságot, hogy az itt most megjelölt feladatok megvalósítását is vállalja a tagság, ne csak a jóváhagyását.

A titkár kiegészítést követően a küldöttek vitája következett. A hozzászólók — Barát Lajos, Bari Ferenc, Dohanics Éva, Edelényi Erzsébet, Gyöngyösi Mariann, Györök Gyöngyi, Kása István, Monostori Ildikó, Pávó Imre, Rutkovic Géza, Sabanya Ferencné, Sárkány Andrea, Török Judit, Vetrő Gábor és Vóna Ida — a hallgatói alapszervezetek működésével kapcsolatban felvetették az érdekközösségen alapuló KISZ-közösségek kérdését, illetőleg az ilyen típusú alapszervezetek munkájának előnyeit és hátrányait. Több hozzászóló említette meg a vezetőképző tanfolyamok negatív tapasztalatait és a képzés nem kielégítő gyakorlatát. Az orvosgyógyászatban belüli tájékoztatás kapcsán szó esett egy időszakos kiadvány szükségességéről, valamint az információáramlás gondjairól. Szakmai-tanulmányi kérdésekről is szóltak a küldöttek. Elhangzott, hogy az oktatás korszerűsítésével kapcsolatban a hallgatók által felvetett problémák bírálatában bizonyos esetekben az állami vezetés helytelenül járt el, minek következtében a hallgatók ma már inkább nem adnak hangot véleményüknek. Az OD KISZ tevékenységét elemezve a szakdolgozók mozgalmi munkába történő bekapcsolódásának kérdése vetődött föl elsősorban, illetve az OD KISZ háttérképző tevékenysége. Dr. Török Judit hozzászólásában elmondta, hogy az intézményi pártbizottság a kiadott anyagot feladat megjelölő volt ellenére absztraktnak tartja, nem eléggé érthetőnek, a megadott mozgalmi munka fő irá-

nyaival azonban egyet ért, támogatja azt.

A vita során felvetődött kérdésekre a KISZ-titkár válaszolt, majd szavazásra bocsátották az anyagot, melyet a küldöttgyűlés egyöntetűen elfogadott. Az eredményes mozgalmi munkát végzett — 34 — hallgatónak a KISZ-titkár könyvjutalmakat nyújtott át. Ezt követően Nováké Halász Anna a KISZ KB Aranykoszorús KISZ-jelvényét adta át sikeres tevékenységükért Gabnai Juditnak, Kozma Gábornak, Ormos Hajnalkának és Pátkai Györgynek. A KISZ KB Dicséret Oklevelét vehette át Angyal Zsuzsanna, Barát Lajos, Dohanics Éva, Kása Margit és Kovács Zoltán.

A küldöttgyűlés második napirendi pontjaként a KISZ-bizottság munkacsoportja által az új, intézményi szociális támogatási rendszer kialakítására kidolgozott javaslatot vitatták meg a küldöttek. A felmerült kérdések sokasága, a szükséges korrekciók elvégzése miatt a küldöttgyűlés úgy döntött, hogy a megválasztandó új KISZ-bizottságot bízta meg a javaslat újbóli átdolgozásával.

Végezetül a küldöttek megválasztották az új intézményi KISZ-bizottságot illetve annak titkárait. A SZOTE KISZ-bizottság titkára dr. Lehoczky Pál; tagjai: Bari Ferenc, Gurzó Mihály, Gyöngyösi Mariann, Györök Gyöngyi, Haraszti Gábor, Kiss Csaba, Monostori Ildikó, Nagy Mária, Nagy Zoltán, Pávó Imre, Rácz Katalin, Sali Erika, Schweighoffer Zita és Szabó László.

G. R.

A haladó egyetemi és főiskolai ifjúság mozgalmi Szegeden (7.)

Fábián György — Karácsonyi Péter:

A szegedi egyetemi ifjúsági mozgalom és a MEFESZ 1956 őszén

Az 1953. júniusi határozatot követő felmérés, következtetés, eszmélet megalapozatlan politika, az egymásnak ellentmondó határozatok, a párt egységének megbomlása, a párton belüli irányzatok harca, az egyre romló társadalmi-politikai légkör az egyetemeken, az egyetemi ifjúsági mozgalomban is éreztette hatását. A fokozódó társadalmi-politikai feszültség a szegedi egyetemen meglévő sajátos gondok, ellentmondások — a régi és új hol lappangó, hol nyílt, de erősen érezhető ellentmondása, harca — következtében itt hatványozottabban jelentkezett, csapódott le. Bizonyos előrelépés 1955–56-ban van az egyetemi ifjúsági mozgalom munkájában, de elsősorban csak a teendők megfogalmazásában és kevésbé a gyakorlatba való átültetésben.

1956. szeptember végén—október elején az egyetemi hallgatók bizonyos csoportjai megkezdtek egy egyetemi mozgalom elindítására irányuló szervezkedéseket, óvatossá, szervezkedő megbeszélések, levelek, „természetjáró” csoportok formájában. A párt és a DISZ a rendkívül bonyolult helyzetben a budapesti Petőfi-kör mintájára megalakításra kerülő József Attila-kör tevékenységét is megpróbálta irányítani, megalakult elnökségében ott voltak képviselői. A József Attila-kör az egyetemistákat is magában foglalta, helyileg is az egyetemen alakult meg. (Eredetileg ugyanis ezek a körök az egyetemet végzett értelmiségiek klubjai voltak.) Az október 19-i első ülésen azonban a felszólalók nagy része a párt és a DISZ kompetenciáját már kétségbe vonta, új elnökséget követelt.

A József Attila-kör megalakulásával párhuzamosan folytató a MEFESZ létrehozásának előkészületei. Október 16-án 15 ezer hallgató részvételével zajlott le Szegeden a MEFESZ-t megalakító nagygyűlés.

Október 17-én 18 tagú bizottságot választottak a szervezőmunkára, a szervezeti szabályzat, a program elkészítésére, tárgyaltak a MEFESZ elnökének személyéről is. Október 18-án a főiskolások is csatlakoztak a MEFESZ-hez a következő indoklással: „A DISZ a szegedi főiskolán nem élvezi az ifjúság bizalmát, ezért alakult meg a MEFESZ”. Október 18-án jelent meg a DISZ KV előző napi ülésének állásfoglalása az egyetemi mozgalom időszaki kérdéseiről, a budapesti, szegedi, debreceni egyetemisták javaslatáról. A határozat inkább megerősítette a MEFESZ-t megalakítókat, elősegítette a MEFESZ-szervezetek létrehozását, és elszakadását a DISZ-tól, és fokozta a zúza-

vart azok körében, akik felismerték, hogy a MEFESZ megalakulása nagyobb veszélyt jelent, mint ahogy azt a DISZ KV értékelte. Szegeden ez a kettős hatás világosan érzékelhető. Egyrészt abban, hogy a MEFESZ-t létrehozók gyűléseiken a DISZ KV határozatát üdvözlik, másrészt abban, hogy tárgyalási pozícióik, az MDP, DISZ-vezetőkkel szemben megerősödtek. Az említett szervezeteknek tett ígéreteket nem tartják be, és az egyelőre DISZ mellett, vele párhuzamosan tevékenykedő szervezetről napok alatt DISZ-ellenes tevékenységet folytató szervvé változott. Bár jobboldali hangok, egy esetleges tüntetés terve már október 16-án felmerült, de a követelések csak fokozatosan tolták jobbra, pozícióik erősödésével. Míg először egy 10 pontos követeléstől volt szó, az október 20-i gyűlésen már 20 pontos követelést fogadtak el, és lényegesen radikálisabbat, egyre erőteljesebben politikai jellegűeket. A József Attila-kör október 19-i vitája az értelmiségről szintén jelezte a jobbratolódást. Másik oldalról viszont az MDP, DISZ helyi vezetéseben is folyt a vita a kérdésekről, a MEFESZ-ről, a megoldási lehetőségekről. Október 17-én egyetemi DISZ-bizottsági ülés volt, amely azonban nem tudott döntést hozni. A központi kiküldött is állást foglalt a MEFESZ mellett, az egyetemi DISZ VB-titkár pedig a DISZ fenntartása és a MEFESZ működése mellett is állást foglalt. Október 19-én zajlott le az Orvosegyetemi MEFESZ-szervezet megalakulása, illetve a József Attila-kör alakuló ülése és vitája az értelmiségről. Az ülés már a fokozódó jobbratolódást is jelezte, nem egyszerűen a türelmetlenség, az elkövetett hibák kijavítására irányuló szándék miatt, hanem a teljes órszűrés követelése, a túlzásba vitt kritika, és a jogos kritika mögött már jelentkező, felbukkanó szélsőséges nézetek miatt.

A MEFESZ képviselői is részt vettek, felszólaltak az ülésen. Hangzottak, hogy a DISZ-tól teljesen független mozgalomról van szó, amely Szegeden született és „a legvalószínűbb az összes egyetemi ülések között”. Kérték a József Attila-körtől, az értelmiségtől a MEFESZ támogatását, ismertették a MEFESZ fő követeléseit, legális működési lehetőséget követeltek.

Végeredményben ez az összejövétel nem zárt le semmit, nem oldotta meg a kérdéseket, fokozta a zavart, a feszültséget, megerősítette az egyetemen folyó, DISZ-szel szembenálló mozgolódást. Kiderült, hogy sem a városi, sem az egyetemi párt- és DISZ-

szervek nem tudják befolyásolni az elindult folyamatot.

Az elmondottakat megerősítette a MEFESZ október 20-i nagygyűlése, a demonstrációja. Ezen a Délmagyarország tudósítása szerint 2000 fő vett részt.

Hosszas vita után elfogadták a szervezeti szabályzatot, és azt a programot is, amely „demokráciával a boldogabb jövőért, a szocializmusért” címet viselte. A követelések, ha radikálisabbak is, mint korábban, önmagukban még nem jelentenek ellenforradalmat, összességükben azonban már komoly veszélyt jelentenek, és a gyűlés hangulata, a követelések értelmezése, továbbfejlesztetősége további veszélyeket rejtett magában.

Az október 20-i gyűlésen — amelyen az ország fontosabb egyetemének képviselői részt vettek, ill. üdvözölték — elhatározták, hogy megbízottakat küldenek a gyárakba, tájékoztatni a munkásokat a MEFESZ céljairól. Végeredményben ez a gyűlés végleg eldöntötte a vitát arról, hogy a MEFESZ a DISZ-en belül vagy kívül működjön, hiszen egy független, szabad szervezet megalakulását mondták ki, amely az egyetemi ifjúság egészét magában foglalta, a DISZ-t ezzel eltávolították az egyetemről. Ennek ellenére, hogy kimondták, hogy a MEFESZ a marxista-leninista párt irányonát követi, az adott helyzetben a MEFESZ megalakulása szervezeti és politikailag egyaránt előkészítette az ellenforradalmi erők támadását. Ezt segítette elő a MEFESZ szervezése, a DISZ szétszakítása. Az október 22-i egyetemi gyűlésen a rendszerellenes jelzésekkel szemben már senki sem lépett fel. Az MDP egyetemi VB október 22-i ülésén nyíltan kirobantak a pártvezetésen belüli ellentétek, a párt VB egyes tagjai elleni támadások, leváltások történtek. A leváltások, a VB ügyében összehívott izgatott hangulatú, összevont taggyűlést október 23-án este már felbeszakította a tüntetés híre. Az adott országos és helyi körülmények között, amint azt az október 23-át közvetlen megelőző időszak mutatja, az egyetemi párt- és DISZ-szervezet elvesztette befolyását, nem tudott határozottan fellépni, a párt-szervezet az események hatására széthullott. 1956. október 23-án este, az egyetemi hallgatók Szegeden is, részben a budapesti események híreire, részben a MEFESZ szegedi szervezkedésének következtében tüntettek, az utcára vonultak, kezdetét vette az ellenforradalom. Az egyetemi DISZ-szervezetek véglegesen szétestek, felbomlottak, megszűntek október 23-ával.

HÍREK

A Diákpolitikusok országos vétékudójának elődöntőjét és döntőjét április 17-18-án rendezték meg Budapesten. A versengést a József Attila Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi karának csapata nyerte meg, melynek tagjai voltak Kovács Péter, Ledniczky Péter és Orosz János. A második helyet a moszkvai diplomataképző intézet csapata szerezte meg, a harmadik helyet a Zalka Máté Katonai Főiskola versenyzői.

Április 17-én tartották meg a „Ki tud többet a Szovjetunióról?” című vétékudó országos döntőjét Egerben, a Tanárképző főiskolán. A Pest megyei Lankiadó Vállalat és az egeri tanárképző főiskola szervezésében megrendezett vétékudón hét főiskolai csapata indult; a pécsi Janus Pannoninus Tudományegyetem főiskolai kara, a nyíregyházi, a szombathelyi, az egeri, a pesti tanárképző valamint a quógypedagógiai főiskola, és a szegedi Juhász Gyula Tanárképző Főiskola. A szegedi főiskolások — Gyenes Mária, Pintér Erika, Nagy Márta és Mitykó János III. éves történelem-orosz szakos hallgatók — holt versenyenben az egriekkel a második helyen végeztek.

Április 17-én rendezték meg a Művelődési Minisztérium, az Állami Ifjúsági Bizottság, a KISZ KB valamint a József Attila Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kara közösen a felvételi előkészítő bizottságok országos értekezletét.

A plenáris ülésen dr. Hegyi András, a JÓESZ FEB országos elnöke, a JATE adjunktusa a felvételi előkészítő munka időszaki kérdéseiről szóló előadásában, majd az új felvételi rendszer szabta követelményekről.

A délutáni szekcióüléseken szaktárgyanként tárgyalták meg a feladatokat, melyek az új felvételi rendszerhez kapcsolódnak illetőleg ismertették az oktatók a bizottságok által kidolgozott szaktárgyi programokat.

A Pedagógusjelöltek országos Kazinczy versenyén a József Attila Tudományegyetem második éves magyar-orosz szakos hallgatója, Goretity József, első díjat nyert Balog Elza, elsőéves magyar-angol szakos hallgató a hetedik helyen végzett, így ő is megkapta az első tíz helyezettnek járó Kazinczy-érmet.